

6.3.2024

Dnro 289/03.04.04.09/2023

Asia

Aluevalitus

Valittaja

Iisalmen kaupunki

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus 16.1.2023 § 9

Asian käsittely hyvinvointialueella

Aluehallitus on 14.11.2022 (§ 300) hyväksynyt täydennetyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokrausperiaatteet siten, että Pohjois-Savon kuntia tulee kohdella tasapuolisesti hyvinvointialueen toimitilojen vuokraamisessa. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän, Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän sekä Kysterin ja kuntien välisten, kuntien omistamien toimitilojen, vuokrasopimusten pääomavuokran laskentaan sovelletaan 4,5 % tuottovaatimusta laskettuna rakennuksen tekniselle arvolle sekä kolmen vuoden sitoutumisaikaa.

Iisalmen kaupunki on vaatinut päätöksen oikaisua muun muassa sillä perusteella, että aluehallitus on tulkinnut voimaannpanolakia väärin, kun se on käsitellyt Iisalmen kaupungin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamia rakennuksia voimaannpanolain 25 §:n mukaisina siirtyvinä vuokrasopimuksina. Iisalmen kaupunki on ilmoittanut hyvinvointialueelle antamassaan selvityksessä, että sillä on voimaannpanolain 22 §:n mukaisesti vuokrattavia tiloja 18 kappaletta ja eikä lainkaan siirtyviä sopimuksia. Aluevaltuusto on 31.10.2022 hyväksynyt selvityksen saantokirjana. Aluehallitus on ylittänyt toimivaltansa, kun se on vastoin aluevaltuuston päätöstä muuttanut kuuden kiinteistön osalta vuokranmääräytymisperusteita. Päätös rikkoo myös velvollisuutta kohdella Pohjois-Savon hyvinvointialueen jäsenkuntia tasapuolisesti. Jos hyvinvointialue pitäytyy käsityksessään siirtyvistä vuokrasopimuksista, tulee vuokrasopimusten siirtyä sen mukaisina kuin ne ovat saantopäivänä 1.1.2023.

Aluehallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt Iisalmen kaupungin aluehallituksen päätöksestä 14.11.2023 § 300 tekemän oikaisuvaatimuksen perusteettomana, koska vuokrasopimukset eivät täytä voimaannpanolain 22 §:n mukaisia edellytyksiä.

Päätöksen perustelujen mukaan hyvinvointialue on päätöksessään noudattanut voimaannpanolain 25 §:n ja 32 §:n säännöksiä Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Iisalmen kaupungin välisten siirtyvien toimitilojen vuokrasopimusten osalta. Aluevaltuusto on 31.10.2022 hyväksynyt Iisalmen kaupungin selvityksen siltä osin kuin selvitys täyttää voimaannpanolain 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, sopimusten ja vastuiden edellytykset ja vaatimukset sen toimittamien selvitysten mukaisesti ja siirtymisestä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja sen vastuulle. Iisalmen kaupungin esittämät Vanhan virastotalon, Kirkonsalmen palvelukeskuksen, Taskukellon, Terveyskeskuksen, Veljeskodin ja Purjeen vuokrasopimukset ovat voimaannpanolain 25 §:n mukaisia siirtyviä sopimuksia, koska sopimusosapuolina ovat Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä ja Iisalmen kaupunki. Siltä osin kuin hyvinvointialueelle on toimitettu päivitetty siirtyvät sote-tilojen vuokrasopimukset ei sopimuksia voida hyväksyä, koska siirtyviin sopimuksiin tehdyt muutokset ovat voimaannpanolain 25 pykälän 2 momentin 2 kohdan perusteella lainvastaisia.

VAATIMUKSET HALLINTO-OIKEUDESSA

Aluehallituksen päätökset 14.11.2022 § 300 ja 16.1.2023 § 9 on kumottava ja sen myötä Vanhan virastotalon, Kirkonsalmen palvelukeskuksen, Taskukellon, Terveyskeskuksen, Veljeskodin ja Purjeen osalta tulee tehdä voimaannpanolain 22 §:n ja vuokra-asetuksen mukaiset vuokrasopimukset.

Toissijaisesti, jos hallinto-oikeus katsoo, että vuokrasopimuksissa noudatetaan voimaannpanolain 25 §:ää, tulee vuokrasopimusten siirtyä sen mukaisina kuin ne ovat saantopäivänä 1.1.2023.

Hallinto-oikeuden tulee itse ratkaista, käsittelee se asian aluevalituksena vai hallintoriitamenettelyssä.

Lisäksi hyvinvointialue on velvoitettava maksamaan Iisalmen kaupungin oikeudenkäyntikulut korkolain mukaisine viivästyskorkoineen myöhemmin esitettävän laskun mukaan.

Vaatimuksia on perusteltu muun ohella seuraavasti:

Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt aluehallitus on ylittänyt toimivaltansa ja päätös on muutenkin lainvastainen. Aluehallitus on tulkinnut voimaannpanolakia väärin, kun se on käsitellyt Iisalmen kaupungin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamia rakennuksia voimaannpanolain 25 §:n mukaisina siirtyvinä vuokrasopimuksina, vaikka niitä tulee käsitellä voimaannpanolain 22 §:n mukaisina vuokrasopimuksina.

Aluevaltuusto on 31.10.2022 hyväksynyt Iisalmen kaupungin selvityksen, jonka mukaan 18 Iisalmen ilmoittamaa vuokrasopimusta käsitellään voimaantulolain 22 §:n mukaisesti. Aluehallitus on ylittänyt toimivaltansa, kun se on vastoin aluevaltuuston mainittua päätöstä päättänyt, että osaa Iisalmen kaupungin ilmoittamista 18 vuokrasopimuksesta käsitellään 25 §:n mukaisesti.

Aluehallitus on käyttänyt harkintavaltaansa vastoin hallintolain 6 §:n mukaisia hallinnon oikeusperiaatteita. Hyvinvointialue ei ole voinut yksipuolisesti muuttaa vuokranmääräytymisperiaatteita ottaen huomioon luottamuksensuojan periaate ja se, että asiassa on syntynyt sopimukseen verrattavissa oleva tila. Hyvinvointialue on erikseen pyytänyt toimittamaan listat voimaantulolain 22 §:n mukaisista sopimuksista ja 25 §:n mukaisista sopimuksista. Iisalmen kaupunki on hyvinvointialueelle antamassaan selvityksessä ilmoittanut voimaantulolain 22 §:n mukaisina vuokrasopimuksina 18 kohdetta ja 25 §:n mukaisia siirtyviä sopimuksia ei lainkaan. Aluevaltuusto on 31.10.2022 (§ 103) hyväksynyt mainitun selvityksen Iisalmen kaupungin saantokirjana voimaantulolain 22 §:n mukaisista vuokrattavista tiloista ja aluehallitus on kokouksessaan 14.11.2022 päättänyt laittaa aluevaltuuston päätökset täytäntöön. Aluevaltuuston hyväksymästä selvityksestä ilmenevät 22 §:n ja 25 §:n mukaisesti hyväksytyt sopimukset. Hyvinvointialue on johdonmukaisesti pyytänyt ja hyväksynyt 22 §:n mukaisesti määräytyvät vuokrasopimukset kunnilta ja kunnat ovat menettelyn hyväksyen näin toimineet. Tämän jälkeen hyvinvointialue ei ole voinut yksipuolisesti vastoin toisen osapuolen tahtoa päättää, että asiassa noudatetaan jotakin muuta kuin syksyllä 2021 aloitettua linjausta. Vaikka vastoin Iisalmen kaupungin käsitystä voimaantulolain 25 § tulisi asiassa sovellettavaksi, on hyvinvointialue siitä poiketen pyytänyt ja hyväksynyt sopimusten siirron 22 §:n mukaisesti.

Päätös rikkoo hyvinvointialueen velvollisuutta kohdella alueensa kuntia tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti. Ne kunnat, joissa sosiaali- ja terveystalvetut on tuotettu omana palveluna, ovat saaneet vuokra-asetuksen mukaisen vuokran. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän osalta, joka on tuottanut sosiaali- ja terveystalvetut Iisalmen ja Kiuruveden kaupungeille sekä Vieremän ja Sonkajärven kunnille, hyvinvointialue ei hyväksy samaa vuokra-asetuksen mukaista vuokraa sen vuoksi, että talvetut on tuotettu kuntayhtymänä. Hyvinvointialueen kannalta ei ole merkitystä, onko kunta tuottanut sosiaali- ja terveystalvetut itse vai neljän kunnan omistaman kuntayhtymän kautta. Hyvinvointialueen päätösten mukaisesti alueen kunnista noin puolet saa 3 + 1 vuokrasopimuksen 6 prosentin tuottovaatimuksella, kun esimerkiksi Iisalmen kaupunki saa aluehallituksen päätöksen mukaisesti 4,5 prosentin tuottovaatimuksen ja 3 vuoden vuokrasopimuksen.

Jos hallinto-oikeus päätty ratkaisuun voimaantulolain 25 §:n soveltamisesta, on saantopäivä 1.1.2023 ja vuokrasopimusten tulee siirtyä sen mukaisena, kun ne ovat voimassa 1.1.2023. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä sekä Iisalmen ja Kiuruveden kaupungit ja Sonkajärven ja Vieremän kunnat ovat sopineet vuokratarkistukset vuokriin ja kaikki osapuolet ovat hyväksyneet sopimukset. Hyvinvointialue on soveltanut voimaantulolakia virheellisesti, kun se on

kieltäytynyt 19.12.2022 kirjeellään maksamasta vuokria kuntayhtymän ja kuntien sopimien vuokrantarkistusten mukaisesti.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Pohjois-Savon hyvinvointialue on antanut lausunnon, jossa se on vaatinut valituksen sekä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen hylkäämistä. Lisäksi lausunnossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Valituksessa mainittujen kohteiden vuokrasopimukset ovat voimaanpanolain 25 §:n mukaisia siirtyviä sopimuksia. Vuokrasopimukset eivät ole voimaanpanolain 22 §:n 1 momentin mukaisia sopimuksia ("3+1 sopimus"), koska kyse ei ole toimitiloista, jotka ovat kunnan omistuksessa ja kunnan sosiaali- ja terveystoimen käytössä. Voimaanpanolain 22 §:n soveltamista on kuvattu Kuntaliiton kalvosarjassa, jonka mukaan vain tilanteessa, jossa kunta omistaa suoraan rakennuksen ja kohde on kunnan oman sote-toiminnan käytössä, kohteesta tehdään 3+1 vuokrasopimus hyvinvointialueen kanssa. Jos kunta omistaa suoraan rakennuksen, mutta kohde on vapaaehtoisen kuntayhtymän käytössä vuokrasopimuksen perusteella, vuokrasopimus siirtyy hyvinvointialueelle.

Aluevaltuuston päätöksen 31.10.2022 § 103 muotoilun mukaan Iisalmen selvitys on hyväksytty edellyttäen, että se täyttää voimaanpanolain 22–25 §:n säännökset. Tämä muotoilu tarkoittaa sitä, että selvityksen vastaanottaminen ja sopimusten siirtyminen hyvinvointialueelle edellyttää, että voimaanpanolain vaatimukset täyttyvät. Aluehallituksen valituksenalainen päätös ei ole vastoin mainittua valtuuston päätöstä, joka ei koske vuokran määräytymisperiaatteita.

Vuokrasopimuksen kuuluminen voimaanpanolain 22 §:n tai 25 §:n soveltamisalaan ei määräydy sen mukaan, millaisena se on ilmoitettu voimaanpanolain 28 §:n mukaisessa selvityksessä. Selvitys ei ole hyvinvointialueen käsityksen mukaan sellainen saantokirja, joka määrittää vuokrasopimuksen luonteen siirtyvänä sopimuksena tai 3+1 sopimuksena. Saantokirjaluonne liittyy voimaanpanolain 40 §:n perustelujen mukaisella tavalla rekisteröintiä edellyttävään omaisuuteen.

Vahvistetut vuokrausperiaatteet kohtelevat kuntia voimaanpanolain mukaisesti ja siten tasapuolisesti sekä yhdenvertaisesti. Muutos koskee yhtäläisesti kaikkia kuntien omistamia toimitiloja, jotka on vuokrattu kuntayhtymiltä (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä, Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiiriin kuuluva Kysteri liikelaitos). Olisi erikoista, mikäli voimaanpanolain 25 §:n mukaisiin siirtyviin sopimuksiin ei voitaisi määrittää tuottovaatimusta ja sitoutumisaikaa, joka on kunnille edullisempi kuin siirtyvien sopimusten ehdot.

Iisalmen kaupunki on antanut vastaselityksen, joka on lähetetty tiedoksi hyvinvointialueelle.

Iisalmen kaupunki on hallinto-oikeuden pyynnöstä toimittanut lisäselvitystä, joka on annettu tiedoksi hyvinvointialueelle.

Merkitään

Hallinto-oikeus on samana päivänä tämän päätöksen kanssa antamallaan päätöksellä nro 576/2024 ratkaissut Sonkajärven kunnan valituksen koskien Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallituksen päätöksiä 14.11.2022 § 300 ja 16.1.2023 § 8.

HALLINTO-OIKEUDEN RATKAISU

Hallinto-oikeus ei tutki Iisalmen kaupungin vaatimusta vuokrasopimusten tekemisestä eikä Iisalmen kaupungin toissijaista vaatimusta, jonka mukaan vuokrasopimusten tulee siirtyä sen mukaisina kuin ne ovat olleet 1.1.2023.

Muilta osin hallinto-oikeus tutkii valituksen ja hylkää sen oikeudenkäyntikuluja koskevine vaatimuksineen.

Perustelut

Huomioon otettavat säännökset esitöineen

Voimaanpanolaki

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (voimaanpanolaki) 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2023.

Saman pykälän 2 momentin mukaan hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta vuokrasopimuksen siten, että se on voimassa ainakin 31 päivään joulukuuta 2025 asti. Hyvinvointialueella on oikeus pidentää vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa yhdellä vuodella ilmoittamalla siitä kunnalle viimeistään 12 kuukautta ennen vuokrasopimuksen voimassaoloajan päättymistä.

Saman pykälän 3 momentin mukaan edellä 2 momentissa tarkoitetussa vuokrasopimuksessa sovitun vuokran on katettava vuokrasopimuksen kohteena olevaan toimitilaan liittyvät kohtuulliset pääoma- ja ylläpitokustannukset. Tarkempia säännöksiä vuokran määräytymisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Voimaanpanolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 241/2020 vp) on voimaanpanolain 22 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa todettu muun ohella, että pykälän 1 momentin mukaan toimitilat siirtyisivät hyvinvointialueen

hallintaan 1.1.2023 lukien. Jos kunta ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta siirtäisi sopimuksen hyvinvointialueelle 25 §:n mukaisesti.

Voimaannpanolain 25 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät sopimukset 1 päivästä tammikuuta 2023, jolleivät hyvinvointialue ja kunta toisin sovi.

Voimaannpanolakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 241/2020 vp) on esityksen taloudellisia vaikutuksia koskevan jakson 4.2.1 osiossa 4.2.1.6.3 ”Kuntien vastuut ja sitoumukset, poistot ja käyttötaloustulot” todettu muun ohella seuraavaa:

Omaisuuksjärjestelyjen seurauksena kunnat alkaisivat saada ulkoista vuokratuloa sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista siirtymäkauden ajan eli vähintään kolme vuotta. Siirtymäkauden ajaksi tehtävän vuokrasopimuksen mukaisen vuokran tulisi kattaa kunnalle toimitilasta aiheutuvat kohtuulliset pääomakustannukset ja tilojen ylläpitokustannukset. Jos kunnan perusterveydenhuolto ja sosiaalihuolto on jo tällä hetkellä järjestetty sairaanhoitopiirin toimesta tai muulla yhteistoimintajärjestelyllä, kunnan omistamat toimitilat on pääsääntöisesti jo nyt vuokrattu sairaanhoitopiirille, perusterveydenhuollosta sekä sosiaalitoimesta vastaavalle kuntayhtymälle tai vastuukunnalle. Myös alueen pelastustoimet toimivat tällä hetkellä kunnilta vuokratuissa toimitiloissa ja tilanne jatkuisi ensimmäiset kolme vuotta käytännössä ennallaan.

Mainitussa hallituksen esityksessä esitettyjen voimaannpanolain 25 §:n yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan kunta siirtäisi hyvinvointialueelle sellaiset sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimitiloihin liittyvät vuokrasopimukset, joissa kunta itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Vuokranantajana voi siis edelleen olla esimerkiksi kunnan tytäryhteisö. Hyvinvointialueelle siirtyisivät kaikki sellaiset toimitilojen hallintaa koskevat sopimukset, joissa tosiasiallisesti on kyse toimitilan vuokra- tai muuta käyttöoikeutta koskevasta sopimuksesta ja joissa kunta itse ei omista sopimuksen nojalla hallinnoimaansa tilaa.

Voimaannpanolain 26 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunnan on tehtävä viimeistään 28 päivänä helmikuuta 2022 hyvinvointialueelle selvitys 22, 23 ja 25 §:ssä tarkoitetuista sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen käytössä olevista toimitiloista, siirtyvästä irtaimesta omaisuudesta, sopimuksista ja vastuista.

Saman pykälän 3 momentin mukaan kunnan on täydennettävä 1 momentissa tarkoitettua selvitystä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2022, jos 1 momentissa tarkoitetuissa toimitiloissa, siirtyvässä irtaimessa omaisuudessa tai sopimuksissa on tapahtunut olennaisia muutoksia 1 momentissa tarkoitettua selvityksen antamisen jälkeen ja jos hyvinvointialue katsoo selvityksen täydentämisen tarpeelliseksi.

Voimaantulolain 26 §:n yksityiskohtaisten perustelujen mukaan (HE 241/2020 vp) selvityksessä tulisi yksilöidä, mitkä kunnan hallinnassa olevat toimitilat olisivat siirtymässä hyvinvointialueen hallintaan. Selvityksestä tulisi toimitilan yksilöinnin lisäksi käydä yksityiskohtaisesti ilmi, hallinnoiko kunta tilaa omistuksen vai vuokrasopimuksen nojalla. Jos tila on kunnan omistuksessa, kunnan tulisi tehdä selkoa edellä 22 §:ssä määritellyistä tilan ylläpitokustannuksista ja tilaan liittyvistä kunnan kohtuullisista pääomakustannuksista. Jos kunta hallinnoi tilaa vuokrasopimuksen tai muun käyttöoikeussopimuksen nojalla, sopimus tulisi mahdollisimman tarkoin yksilöidä. Myös muut hyvinvointialueen vastuulle siirtyvät sopimukset tulisi yksilöidä ja luetteloida mahdollisimman yksityiskohtaisesti.

(- -)

Selvityksessä tulisi erikseen luetteloida sellainen irtain omaisuus, jonka omistusoikeus tulee rekisteröidä, kuten esimerkiksi autot. Tältä osin selvitys liittyy 40 §:ään, jonka mukaan selvitykseen perustuva hyvinvointialueen päätös vastaisi omaisuuden saantokirjaa.

Voimaantulolain 28 §:n mukaan aluevaltuusto käsittelee 26 §:ssä tarkoitetun selvityksen viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2022 ja päättää sen perusteella 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, lomapalkkavelan, sopimusten ja vastuiden siirtymisestä hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen vastuulle.

Voimaantulolain 32 §:n mukaan muihin kuin 20 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä sekä alueen pelastustoimea hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta säädetään 22–26, 28–31 ja 42 §:ssä.

Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 241/2020 vp) on todettu, että kuntaa koskevien säännösten soveltaminen kuntayhtymiin tarkoittaisi käytännössä, että hyvinvointialue vuokraisi näiltä kuntayhtymiltä toimitilat samalla tavoin ja samoilla periaatteilla kuin kunnilta. Lisäksi kyseisten kuntayhtymien irtaimisto ja sopimukset siirtyisivät hyvinvointialueelle niiltä osin kuin irtaimisto ja sopimukset liittyisivät hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluviin palveluihin.

Voimaantulolain 40 §:n 1 momentin mukaan edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien omaisuus ja 23 §:ssä tarkoitettu irtain omaisuus siirtyy hyvinvointialueelle tämän lain nojalla. Edellä 21 ja 26 §:ssä säädetty selvitys sekä 28 §:ssä tarkoitettu päätös vastaavat omaisuuden saantokirjaa.

Kuntalaki

Kuntalain 8 §:n 1 momentin mukaan kunta voi järjestää sille laissa säädetty tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Lakisääteisessä yhteistoiminnassa järjestämisvastuu on kunnan puolesta toisella kunnalla tai kuntayhtymällä.

Hallintolaki

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan

hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Esitetty keskeinen selvitys

Vuokrausperiaatteiden täydentäminen

Aluehallitus on 30.5.2022 (§ 100) hyväksynyt Pohjois-Savon hyvinvointialueen omaisuusjärjestelyjen periaatteet ja vuokrausperiaatteet.

Aluehallitus on päätöksellään 14.11.2022 § 300 päättänyt täydentää hyvinvointialueen vuokrausperiaatteita muun ohella lisäämällä asiakirjaan seuraavan kappaleen:

”Lain 32 §:n mukaisesti, muihin kuin 20 §:ssä tarkoitettuihin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä sekä alueen pelastustoimea hoitaviin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta säädetään 22–26, 28–31 ja 42 §:ssä. Tämän mukaisesti Ylä-Savon SOTE- ja Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymien ja kuntien välisiä vuokrasopimuksia käsitellään hyvinvointialueelle siirtyvinä sopimuksina lain 25 §:n mukaisesti. Em. kuntayhtymien omistuksessa olevista toimitiloista tehdään lain 22 §:n mukainen 3 + 1 vuokrasopimus, koska kuntayhtymien omistamat ja niiden käytössä olevan toimitilat rinnastetaan lain 32 §:n perusteella kuntien omistamiin ja kuntien käytössä oleviin sote- ja pelastustoimen toimitiloihin. Pelastustoimen käytössä olevista, kunnan omistamista toimitiloista tehdään 22 §:n mukainen vuokrasopimus.”

Lisäksi aluehallitus on päätöksellään 14.11.2022 § 300 päättänyt, että Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän, Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymän sekä Kysterin ja kuntien välisten, kuntien omistamien toimitilojen, vuokrasopimusten pääomavuokran laskentaan sovelletaan 4,5 % tuottovaatimusta laskettuna rakennuksen tekniselle arvolle sekä kolmen vuoden sitoutumisaikaa. Hyvinvointialueen lausunnon mukaan mainittu tuottovaatimus ja sitoutumisaika on kunnille edullisempi kuin siirtyvien sopimusten ehdot.

Aluehallituksen päätöspöytäkirja 14.11.2022 § 300 on laadittu juoksevan pöytäkirjan muotoon niin, että siitä ilmenevät asian valmisteluvaiheet. Pöytäkirjaan sisältyvän aluehallituksen päätöksen 10.10.2022 § 244 valmistelutekstin mukaan valmistelun edetessä on huomattu tarve täydennysten tekemiselle Pohjois-Savon hyvinvointialueen vuokrausperiaatteisiin. Täydennykset koskevat lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaannpanosta (616/2021) tarkempaa avaamista. Kuntien ja hyvinvointialueen välisten vuokrasopimusneuvottelujen yhteydessä on tullut esille, että lakia on tulkittu täydennysten osalta myös eri tavalla. Tämän johdosta täydennysten auki kirjaaminen on tarpeen, jotta varmistetaan yhtenäiset periaatteet toimitilojen vuokraamisen osalta.

Voimaanpanolain 26 §:n mukainen selvitys ja sen hyväksyminen

Aluevaltuusto on 28.3.2022 (§ 27) päättänyt ottaa vastaan, käsitellä ja merkitä tiedoksi Iisalmen kaupungin toimittaman voimaanpanolain 26 §:n mukaisen selvityksen sekä päättänyt, että asia saatetaan uudelleen aluehallituksen valmisteluun ja että aluehallitus velvoitetaan tuomaan asia aluevaltuuston päätettäväksi 30.9.2022 mennessä.

Mainittua aluevaltuuston päätöstä valmistelleiden väliaikaisen valmistelutoimielimen päätöksen 16.3.2022 § 6 ja aluehallituksen päätöksen 21.3.2022 § 13 selostusosiossa on todettu muun ohella seuraavaa:

Yksityiskohtaiset tiedot kunnan toimitiloista käyvät ilmi kunnan antamasta selvityksestä. Selvitys kaikilta kunnilta ja vapaaehtoisilta kuntayhtymiltä hyvinvointialueen hallintaan siirtyvistä toimitiloista on koostettu esityslistan liitteenä olevaan yhteenvetoon. Yhteenvedossa on esitetty ne toimitilat, joista tehdään voimaanpanolain 22 §:n mukaiset vuokrasopimukset kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Kuntien markkinoilta vuokraamien, sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen käytössä olevien tilojen vuokrasopimukset siirtyvät sellaisenaan hyvinvointialueelle. Nämä vuokrasopimukset on ilmoitettu siirtyviä sopimuksia koskevassa selvityksessä. Kunnasta siirtyvien sopimusten osalta selostusosiossa on todettu, että sopimusten yksityiskohtaiset tiedot käyvät ilmi kunnan antamasta selvityksestä. Selvitys siirtyvistä sopimuksista perustuu sopimushallintajärjestelmästä saatuihin raportteihin ja ne on koostettu esityslistan liitteenä olevaan yhteenvetoon. Annetut selvitykset ovat erittäin laajoja ja niiden läpi käynti ja tietojen tarkastaminen vievät aikaa. Edellä olevasta johtuen annettujen selvitysten sisältöjä ei ole voitu tarkastaa, vaan tiedot perustuvat ainoastaan luovuttajien ilmoittamiin tietoihin. Annettujen selvitysten tarkempi analysointi ja tietojen oikeellisuuden tarkastaminen täytyy tehdä ennen kuin aluevaltuusto hyväksyy selvitysten sisältöjen siirtymisen hyvinvointialueen omistukseen ja vastuulle. Tästä johtuen on tarkoituksenmukaista, että aluevaltuusto merkitsee annetut selvitykset tässä vaiheessa tiedoksi ja varaa luovuttajille mahdollisuuden täydentää selvityksiään 30.6.2022 mennessä.

Iisalmen kaupunki on täydennetyssä voimaanpanolain 26 §:n mukaisessa selvityksessään ilmoittanut 18 kohdetta toimitiloina, joista tehdään voimaanpanolain 22 §:n mukainen vuokrasopimus kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Siirtyviä sopimuksia ei Iisalmen kaupungin täydennetyn selvityksen mukaan ole lainkaan.

Aluehallitus on 10.10.2022 (§ 246) päättänyt esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy Iisalmen kaupungin selvityksen niiltä osin kuin selvitys täyttää voimaanpanolain 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, sopimusten ja vastuiden edellytykset ja vaatimukset sen toimittamien selvitysten mukaisesti ja siirtymisestä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja sen vastuulle. Päätöksen selostusosan mukaan selvitys kaikilta kunnilta ja vapaaehtoisilta kuntayhtymiltä siirtyvistä sopimuksista perustuu sopimushallintajärjestelmästä saatuihin raportteihin, kuntien ja kuntayhtymien selvityksiin ja ne on koostettu esityslistan liitteenä olevaan yhteenvetoon.

Mainitun yhteenvedon mukaan Iisalmen kaupungilla on 18 hyvinvointialueelle vuokrattavaa toimitilaa, eikä lainkaan siirtyviä sopimuksia. Yhteenvedossa on vuokrasopimusten osalta mainittu, että yhteenvetotietojen kappale- ja neliömäärät perustuvat organisaatioiden selvityksessään ja sen täydennyksessä antamiin tietoihin. Yhteenvetotiedot sisältävät uusien voimaanpanolain 22 §:n mukaisesti tehtävien vuokrasopimusten tilatiedot sekä 25 §:n mukaisten siirtyvien vuokrasopimusten tilatiedot.

Aluevaltuusto on 31.10.2022 (§ 103) päättänyt hyväksyä Iisalmen kaupungin selvityksen siltä osin kuin selvitys täyttää voimaanpanolain 22–25 §:ssä tarkoitettujen irtaimen omaisuuden, sopimusten ja vastuiden edellytykset ja vaatimukset sen toimittamien selvitysten mukaisesti ja siirtymisestä Pohjois-Savon hyvinvointialueelle ja sen vastuulle.

Oikeudellinen arviointi

Asian käsittelyn lähtökohdat ja tutkimatta jättäminen

Aluehallitus on päätöksellään 14.11.2022 hyväksynyt hyvinvointialueen täydennetyt vuokrausperiaatteet. Hallinto-oikeus toteaa, että aluehallituksen päätöksellä ei ole yksittäistä kuntaa sitovasti määrätty vuokrasopimusten ehdoista, vaan päätös sisältää ainoastaan hyvinvointialueen käsityksen hyvinvointialueen ja kuntien välisten vuokrasopimusten ehdoista.

Iisalmen kaupunki on vaatinut, että sen omistamien valituksessa mainittujen toimitilojen osalta tulee tehdä voimaanpanolain 22 §:n ja vuokra-asetuksen mukaiset vuokrasopimukset.

Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että aluevalituksen kassatorisen perusluonteen vuoksi hallinto-oikeus voi antaessaan ratkaisun aluevalitukseen lähtökohtaisesti joko pysyttää muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen sellaisenaan tai kumota sen kokonaan. Hallinto-oikeus ei siten voi aluevalituksen johdosta velvoittaa hyvinvointialuetta tekemään valituksessa esitetyllä tavalla voimaanpanolain 22 §:n ja vuokra-asetuksen (272/2022) mukaisia vuokrasopimuksia Iisalmen kaupungin kanssa. Voimaanpanolain 67 §:n 2 momentin mukaan muun ohella tämän lain nojalla tehtävistä sopimuksista aiheutuvat erimielisyydet käsitellään hallintoriita-asioina markkinaoikeudessa. Hallinto-oikeudella ei siten ole toimivaltaa hallintoriita-asiana velvoittaa hyvinvointialuetta tekemään voimaanpanolain 22 §:n mukaista vuokrasopimusta. Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että hallintolainkäytön järjestyksessä voidaan ratkaista vain julkisoikeudellista oikeussuhdetta koskeva asia. Toimitilojen vuokrasopimukset ovat yksityisoikeudellisia sopimuksia ja yksittäisiä vuokrasopimuksia koskevat erimielisyydet on mahdollista saattaa asianmukaisessa järjestyksessä toimivaltaisen käräjäoikeuden ratkaistavaksi siltä osin, kuin ne eivät kuulu voimaanpanolain 67 §:n 2 momentin mukaisesti käsiteltäväksi hallintoriitana markkinaoikeudessa.

Iisalmen kaupunki on toissijaisesti vaatinut, että jos hallinto-oikeus katsoo, että vuokrasopimuksissa noudatetaan voimaapanolain 25 §:ää, tulee

vuokrasopimusten siirtyä sen mukaisina kuin ne ovat 1.1.2023. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että aluehallituksen 14.11.2022 (§ 300) hyväksymiin täydennettyihin vuokrausperusteisiin ei sisälly mainintaa siitä, minkä ajankohdan mukaisina sopimukset siirtyvät. Aluehallitus on päätöksellä 16.1.2023 § 9 hylännyt Iisalmen kaupungin oikaisuvaatimuksen ja on päätöksensä perusteluissa todennut, ettei hyvinvointialueelle toimitettuja päivitettyjä kuntayhtymän ja Iisalmen kaupungin välisiä sote-tilojen vuokrasopimuksia voida hyväksyä. Hallinto-oikeus katsoo, ettei mainittu oikaisuvaatimus päätöksen perustelujen lausuma sisällä sellaista päätöstä vuokraperiaatteiden täydentämisestä, että hallinto-oikeus voisi vuokrausperiaatteita koskevassa valitusasiassa ottaa kantaa siihen, minkä ajankohdan mukaisina vuokrasopimukset siirtyvät. Kun otetaan huomioon se edellä lausuttu seikka, että vuokrasopimukset ovat yksityisoikeudellisia sopimuksia ja että voimaannpanolain nojalla tehtävistä sopimuksista aiheutuvat erimielisyydet käsitellään hallintoriita-asioina markkinaoikeudessa, hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa myöskään hallintoriita-asiana ratkaista sitä, minä ajankohtana voimassa olleen mukaisina vuokrasopimukset siirtyvät.

Hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, 2) päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai 3) päätös on muuten lainvastainen.

Asia tulee hallinto-oikeudessa tutkittavaksi ainoastaan hyvinvointialueesta annetun lain 140 §:n 2 momentissa mainittujen perusteiden osalta, eli siltä kannalta, onko aluehallitus asiaa käsitellessään toiminut sitä velvoittavien julkisoikeudellisten säännösten mukaisesti. Hallinto-oikeus on tämän vuoksi tutkinut valituksessa esitetyt voimaannpanolain 22 §:n soveltamista, toimivallan ylittämistä sekä luottamuksensuojan ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteiden vastaisuutta koskevat valitusperusteet.

Aluehallituksen päätösten lainmukaisuus

Voimaannpanolain 22 §:n soveltamista koskeva valitusperuste

Valituksen mukaan aluehallituksen vuokrausperiaatteita koskeva päätös 14.11.2022 § 300 ja oikaisuvaatimukseen annettu päätös 16.1.2023 § 9 ovat lainvastaisia, koska vuokrausperiaatteissa käsitellään Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja kuntien välisiä kuntien omistamien toimitilojen vuokrasopimuksia voimaannpanolain 25 §:n mukaisina siirtyvinä sopimuksina, vaikka mainittuja toimitiloja tulisi pitää voimaannpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina.

Voimaannpanolain 22 §:n 1 momentin mukaan kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevat toimitilat siirtyvät hyvinvointialueen hallintaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Saman pykälän 2 momentin nojalla hyvinvointialue ja kunta tekevät toimitilojen hallinnasta kolmevuotisen vuokrasopimuksen, jonka voimassaoloaika hyvinvointialue voi pidentää vielä vuodella. Kyseessä olevan vuokrasopimuksen ehdoista, muun muassa vuokran määrästä, on

säännöksiä voimaannanolain 22 §:n 3 momentissa sekä valtioneuvoston niin sanotussa vuokra-asetuksessa (272/2022). Voimaannanolain esitöissä ei ole nimenomaisesti otettu kantaa siihen, tehdäänkö myös niiden kuntien, joiden lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut on järjestänyt kuntayhtymä, omistamien ja kuntayhtymälle vuokraamien toimitilojen osalta lain 22 §:n mukaiset vuokrasopimukset, vai siirtyvätkö jo voimassa olevat vuokrasopimukset tässä tilanteessa lain 25 §:n mukaisesti sellaisinaan hyvinvointialueelle. Eräät hallituksen esityksen lausumat tukevat sitä käsitystä, että ratkaisevaa 22 §:n soveltamisen kannalta olisi se, että toimitila on ollut kunnan omistuksessa sekä kunnan lähtökohtaiselle järjestämisvastuulle kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon käytössä. Eräät hallituksen esityksen lausumat puolestaan tukevat sitä käsitystä, että jo voimassa olevat vuokrasopimukset ovat lain 25 §:n mukaisia siirtyviä sopimuksia. Hallinto-oikeus arvioi asiaa seuraavasti:

Voimaannanolain 22 §:n sanamuodon mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu vuokrasopimus tehdään kunnan järjestämän perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen ja pelastustoimen käytössä olevien toimitilojen osalta. Lain sanamuodon perusteella 22 §:n soveltaminen edellyttää sitä, että kunta on myös tosiasiaassa toiminut palvelun järjestäjänä omistamissaan toimitiloissa. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän jäsenkunnat ovat kuntayhtymän perussopimuksella siirtäneet järjestämisvastuunsa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle. Samoin kunnat ovat perussopimuksella siirtäneet kuntayhtymän vastattavaksi yhdessä palveluntuottajien kanssa jäsenkuntien erikois- ja erityistason sairaanhoidon ja kehitysvammaisten erityishuollon. Kuntien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamat sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat eivät siten ole olleet voimaannanolain 22 §:n soveltamisen edellyttämällä tavalla kuntien järjestämän palvelun käytössä. Voimaannanolain 22 § ei näin ollen sovellu tilanteeseen.

Voimaannanolain esitöissä (HE 241/2020 vp) on esimerkkinä 25 §:n nojalla hyvinvointialueelle siirtyvästä sopimuksesta mainittu muun ohella toimitiloihin liittyvä vuokrasopimus, jossa kunta itse on vuokralaisena, riippumatta siitä, mikä taho on vuokranantajana. Voimaannanolain 32 §:n nojalla niin sanottuihin vapaaehtoiisiin kuntayhtymiin sovelletaan, mitä kunnasta muun ohella 22 ja 25 §:ssä säädetään. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän näkökulmasta sen ja kuntien väliset sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen vuokrasopimukset, jossa kuntayhtymä on vuokralaisena, ovat hallituksen esityksessä esimerkkinä mainittuja, voimaannanolain 25 §:ssä tarkoitettuja siirtyviä sopimuksia. Kunnan kannalta katsottuna sen ja kuntayhtymän välisessä vuokrasopimuksessa, jossa kunta on vuokranantaja, ei ole kyse hallituksen esityksessä mainitusta esimerkkitalanteesta. Kuitenkin myös kunnan ja kuntayhtymän väliset vuokrasopimukset ovat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyviä sopimuksia, jotka voimaannanolain 25 §:n sanamuodon perusteella kuuluvat säännöksen soveltamisalaan. Edellä lausutun perusteella hallinto-oikeus katsoo, että aluehallituksen päätökset eivät ole lainvastaisia sillä perusteella, että kuntien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamiin sosiaali- ja

terveydenhuollon toimitiloihin sovelletaan vuokrausperiaatteiden mukaan voimaanpanolain 25 §:ää lain 22 §:n sijaan.

Luottamuksensuojaa ja toimivallan ylittämistä koskevat valitusperusteet

Iisalmen kaupunki on katsonut, että aluehallituksen päätökset 14.11.2022 ja 16.1.2023 ovat luottamuksensuojaperiaatteen vastaisia. Kaupungin mukaan luottamuksensuojan kannalta asiassa on otettava huomioon se, että kaupunki on voimaanpanolain 26 §:n mukaisessa selvityksessään ilmoittanut Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamansa sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat voimaanpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina ja että aluevaltuusto on 31.10.2022 (§ 103) hyväksynyt selvityksen Iisalmen kaupungin saantokirjana. Kaupungin mukaan asiassa on syntynyt sopimukseen verrattavissa oleva tila.

Asiassa on valituksen johdosta arvioitavana, ovatko aluehallituksen päätökset lainvastaisia siitä syystä, että niillä loukattaisiin Iisalmen kaupungin oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettua odotusta siihen, että kuntien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamia sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloja käsitellään voimaanpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina.

Iisalmen kaupunki on vedonnut siihen, että sen antama voimaanpanolain 26 §:n mukainen selvitys on luonteeltaan saantokirja. Hallinto-oikeus toteaa, että voimaanpanolain 40 §:n nojalla kyseinen selvitys ja voimaanpanolain 28 §:n mukainen päätös vastaavat saantokirjaa kunnalta hyvinvointialueelle yleisseuraantona siirtyvän voimaanpanolain 23 §:ssä tarkoitetun irtaimen omaisuuden osalta. Kunnan omistamisessa, hyvinvointialueen hallintaan siirtyvissä sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloissa ei ole kyse voimaanpanolain 23 §:ssä tarkoitetusta irtaimesta omaisuudesta, eikä omaisuuden saantoa koskeva voimaanpanolain 40 § tule siten sovellettavaksi näitä toimitiloja koskevien vuokrasopimusten osalta. Hyvinvointialueen on kuitenkin tullut voimaanpanolain 28 §:n mukaisesti päättää myös näitä toimitiloja koskevien vuokrasopimusten solmimisesta tai siirtymisestä hyvinvointialueelle.

Aluevaltuusto on voimaanpanolain 28 §:n mukaisessa päätöksessään 31.10.2022 § 103 päättänyt hyväksyä Iisalmen kaupungin voimaanpanolain 26 §:n mukaisen selvityksen vain siltä osin kuin se vastaa voimaanpanolain säännöksiä. Edellä esitetyin perustein kuntien ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän väliset sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen vuokrasopimukset ovat voimaanpanolain 25 §:n mukaisia hyvinvointialueelle siirtyviä sopimuksia. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokrattujen sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen esittäminen Iisalmen kaupungin selvityksessä voimaanpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina ei siten ole vastannut voimaanpanolain säännöksiä. Aluevaltuuston päätöksellä 31.10.2022 ei näin ollen voida katsoa hyväksytyn selvitystä mainituilta osin ja siten päätetyn, että Iisalmen kaupungin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamien sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen osalta solmitaan voimaanpanolain 22 §:n mukaiset vuokrasopimukset.

Voimaannpanolain 26 §:n mukaisen selvityksen hyväksymistä koskevien valmistelupäätösten selostusosioissa on todettu, että esityslistan liitteinä olevassa yhteenvedossa ovat esitettyinä ne toimitilat, joiden osalta tehdään voimaannpanolain 22 §:n mukaiset vuokrasopimukset kunnan ja hyvinvointialueen välillä. Viimeisimmäksi laaditun yhteenvedon mukaan Iisalmen kaupungilla on 18 hyvinvointialueelle vuokrattavaa toimitilaa. Aluevaltuuston selvityksen hyväksymistä koskevassa päätöksessä 31.10.2022 tai sitä valmisteltaessa ei myöskään ole nimenomaisesti tuotu esille, että Iisalmen kaupunki olisi virheellisesti ilmoittanut toimitiloja voimaannpanolain 22 §:n mukaisina. Mainittujen seikkojen johdosta kunnalle on saattanut syntyä se käsitys, että kaikkien kunnan selvityksessään voimaannpanolain 22 §:n mukaisina ilmoittamien toimitilojen osalta tultaisiin tekemään mainitun lainkohdan mukaiset vuokrasopimukset. Hallinto-oikeus toteaa, että maaliskuussa 2022 tehtyjen valmistelupäätösten selostusosioissa on kuitenkin tuotu esille, ettei selvitysten oikeellisuutta ole tuolloin tarkistettu ja että tiedot perustuvat ainoastaan kaupungin ilmoitukseen. Viimeisimmäksi laaditussa, aluehallituksen päätöksen 10.10.2022 § 246 esityslistan liitteinä olevassa yhteenvedossa on myös tuotu esille, että yhteenvedon tiedot sisältävät sekä voimaannpanolain 22 §:n mukaisesti tehtävien vuokrasopimusten tilatiedot että 25 §:n mukaisten siirtyvien vuokrasopimusten tilatiedot. Hallinto-oikeus katsoo, etteivät yksin selvityksen hyväksymistä koskevan päätöksenteon valmisteluaineiston maininnat ole luoneet oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettua odotusta siitä, että kuntien Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamia sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloja tullaan käsittelemään voimaannpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina.

Iisalmen kaupungin odotus voimaannpanolain 22 §:n noudattamisesta ei ole edellä lausutun perusteella perustunut lakiin, eikä aluevaltuusto ole hyväksynyt Iisalmen kaupungin selvitystä siltä osin kuin Iisalmi on selvityksessään ilmoittanut 22 §:n mukaisina toimitiloina kaupungin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamat sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilat. Tämän vuoksi ja muukin edellä lausuttu huomioon ottaen se, miten toimitilat on ilmoitettu Iisalmen kaupungin selvityksessä, aluevaltuuston selvityksen hyväksymistä koskeva päätös tai asian valmisteluaineiston ja valmistelupäätösten maininnat eivät ole luoneet Iisalmen kaupungille sellaista oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettua odotusta voimaannpanolain 22 §:n soveltamisesta, joka olisi estänyt vuokrausperiaatteiden täydentämisen nyt tehdyllä tavalla. Aluehallituksen päätökset eivät siten ole lainvastaisia sillä perusteella, että päätökset olisivat luottamuksensuojan periaatteen vastaisia.

Aluevaltuuston päätöksellä 31.10.2022 § 103 ei edellä lausutusti ole päätetty, että Iisalmen kaupungin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle vuokraamia sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloja käsitellään voimaannpanolain 22 §:n mukaisina toimitiloina. Vuokrausperiaatteet, joiden mukaan muun ohella Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja kuntien välisiä vuokrasopimuksia käsitellään voimaannpanolain 25 §:n mukaisina siirtyvinä sopimuksina, eivät siten ole aluevaltuuston mainitun päätöksen vastaiset. Aluehallitus ei siten ole vuokrausperiaatteista päättäessään ylittänyt toimivaltaansa sillä perusteella, että se olisi tehnyt aluevaltuuston päätöksen 31.10.2022 vastaisen päätöksen.

Tasapuolista kohtelua koskeva valitusperuste

Iisalmen kaupunki on katsonut, että aluehallituksen päätökset ovat hallintolain 6 §:ssä säädetyn tasapuolisen kohtelun periaatteen vastaisia, koska päätökset asettavat ne hyvinvointialueen kunnat, jotka ovat tuottaneet sosiaali- ja terveystalvelunsa kuntayhtymän kautta, huonompaan asemaan kuin ne kunnat, jotka ovat tuottaneet palvelunsa itse.

Hallinto-oikeus toteaa, että voimaannpanolaissa on nimenomaiset säännökset sosiaali- ja terveydenhuoltoja ja pelastustoimea koskevaan uudistukseen liittyvistä omaisuusjärjestelyistä. Kun osapuolten kesken ei ole muuta sovittu, on sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen hallinta siirtynyt voimaannpanolain säännösten mukaisesti, eivätkä aluehallituksen päätökset ole hallintolain 6 §:ssä säädetyn tasapuolisen kohtelun periaatteen vastaisia.

Johtopäätös

Aluehallitus ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla ylittänyt toimivaltaansa, eivätkä aluehallituksen päätökset 14.11.2022 § 300 ja 16.1.2023 § 9 ole muutoinkaan lainvastaisia.

Oikeudenkäyntikulut

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että Iisalmen kaupunki vastaa itse oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 § 1 ja 2 momentti

Muutoksenhaku

Hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslunan.

Valitusosoitus on liitteenä (aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Jukka Hartikainen, Toni Nykänen ja Marika Turunen.

Esittelevä jäsen

Marika Turunen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös	Iisalmen kaupunki, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös	Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus, sähköpostitse antopäivänä Hyvinvointialueen on hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n mukaan viipymättä julkaistava ilmoitus tästä päätöksestä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle taikka hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osalliselle hyvinvointialueelle ja sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Aluevalitus

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 530 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).

OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Itä-Suomen hallinto-oikeus lähettää erikseen laskun oikeudenkäyntimaksusta.

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua maksun määränneeltä virkamieheltä (asian esittelijä) kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä siten kuin hallintolaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
PL 1744, Minna Canthin katu 64
70101 KUOPIO
ita-suomi.hao@oikeus.fi
Fax 029 564 2501

Oikaisuvaatimus on toimitettava hallinto-oikeudelle määräajassa ennen virka-ajan päättymistä klo 16.15.

Maksu perustuu tuomioistuinmaksulakiin (1455/2015).